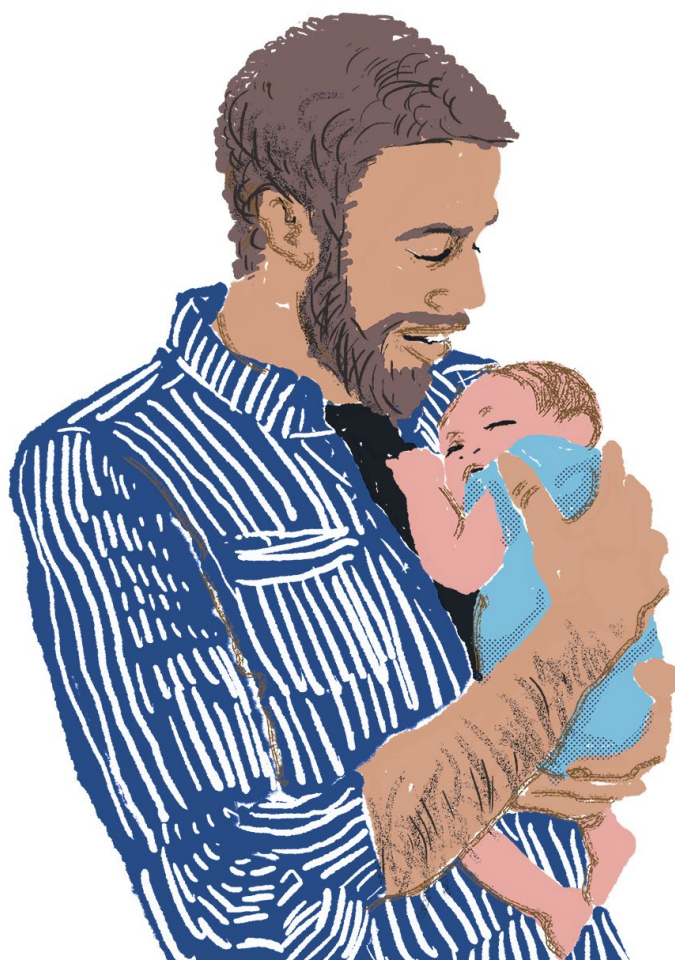

Programa de formació Fathers Rock

Fathers Rock – Manual de Formació

Liderat per: Centro di Ascolto Uomini Maltrattanti

Entitats col·laboradores: Fundació Blanquerna, Associació CONEXUS Atenció, Formació i Investigació Psicosocials, European Network for the Work With Perpetrators, Verein für Männer- und Geschlechterthemen Steiermark.

FATHERS ROCK - Fathers' engagement in the role of care keeping mothers and children safe
101049488 - FATHERS ROCK - CERV-2021-DAPHNE

Finançat per la Unió Europea. Els punts de vista i opinions expressades són només les dels autors/es i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o de l'autoritat atorgant. Ni la Unió Europea ni l'autoritat atorgant se'n fan responsables.

Taula de Continguts

¿Per què aquest manual?	5
1. Fathers Rock – La participació dels pares en el paper de la cura: Mantenir segures les mares i les criatures	6
2. Resultats de l'anàlisi transnacional de les necessitats.....	7
3. Implicació dels pares en les fases perinatal, postnatal i de cura dels fills i filles per detectar i prevenir la violència de gènere.....	9
3.1 Per què és important implicar els pares en la paternitat?	9
3.2 Com implicar els pares i futurs pares en grups i motivar-los a participar-hi?	10
4. Quin paper exerceixen els i les professionals de primera línia que treballen en els serveis perinatals o en els serveis d'educació de la primera infància respecte als pares?	12
4.1 Implicar els pares durant les fases prenatal, postnatal i de la primera infància	12
4.2 Detecció i derivació dels agressors masculins a un programa per a agressors o altres serveis especialitzats:	13
4.2.1 Detecció de la violència de gènere i el maltractament en els pares i futurs pares: signes i indicadors.....	13
4.2.2 Explorar la violència de gènere i l'abús amb els pares i els futurs pares.	13
4.2.3 Motivar i derivar els homes a programes o serveis especialitzats per a agressors.....	13
4.3 Centrar-se en la seguretat i el benestar de les dones, fills i filles víctimes de la violència.....	13
4.4 Treball en xarxa: col·laboració amb altres serveis rellevants amb un enfocament integrat i multidisciplinari per ajudar els homes a assumir responsabilitats.....	14
5. Programa de formació	14
5.1 Objectius generals i metodologia	14
5.2 Mòduls	14
5.2.1 Mòdul 1 - Desafiar els estereotips	15
5.2.2 Mòdul 2: Necessitats i motivacions	17
5.2.3 Mòdul 3: Detecció de la violència	19
5.2.4 Mòdul 4: Quatre passos per detectar la violència i derivar els homes a programes d'agressors (del projecte Engage).....	22

6. Conclusió i recomanacions per a la implementació de l'entrenament	25
6.1 Entrenadors i facilitadors	25
6.2 Marc i lliurament	25
6.3 El paper de la xarxa	25
6.4 Com es va implementar i adaptar el Programa de formació en diferents països: Àustria, Itàlia, Espanya	26
6.4.1 Implementació del Programa de formació Fathers Rock a Àustria.....	26
6.4.2 Implementació de Programa de formació Fathers Rock a Itàlia	26
6.4.3 Implantació Programa de formació Fathers Rock a Espanya	27
7. REFERÈNCIES	28

¿Per què aquest manual?

Aquest manual és una guia orientada a la pràctica per a facilitadors que implementen programes grupals de capacitació i educació sobre prevenció de la violència de gènere amb pares i futurs pares. Va ser desenvolupat en el marc del projecte europeu Fathers Rock (2022-2024) i cofinançat per la província d'Estíria.

L'equip del projecte, format per socis de quatre països europeus (Àustria, Alemanya, Itàlia i dos socis d'Espanya) i consells assessors internacionals de "Gènere, Violència i Política Internacional" 1 (Universitat de Gotemburg) i Cerchio degli e Giardino dei Padri,2 va desenvolupar una intervenció per a formacions i grups educatius amb l'objectiu d'implicar els pares en la cura de la infància i la prevenció de la violència de gènere.

Els grups de formació i educació de Fathers Rock tenen com a objectiu millorar la capacitat dels professionals de primera línia que treballen en els serveis perinatals i de la primera infància (embaràs, part, lactància, escola bressol, criança dels fills, etcètera) per:

- Implicar i donar suport als pares en la criança dels fills per tal de fomentar la igualtat de gènere i la cura compartida i minimitzar el risc de perpetració de violència.
- Millorar la capacitat dels professionals de primera línia que treballen en el context de l'embaràs, el part, la lactància, l'atenció diürna, la criança dels fills, etcètera, per identificar i abordar la violència de gènere, detectar indicadors de risc i signes crítics primerencs i fer servir els recursos disponibles i les vies de derivació per a agressors i víctimes.
- Promoure el compromís de les principals institucions públiques (organismes públics, responsables polítics i parts interessades) en la prevenció i lluita contra la violència de gènere, que impliqui els pares en la criança responsable donant suport al seu paper de cuidadors i que promogui la igualtat de gènere.

El manual té la intenció de proporcionar suport, presentar els fonaments per als multiplicadors (per exemple, formadors, assessories, treballadors de primera línia, programes per a agressors, psicòlegs i psicòlogues, treballadores socials, educadors i educadores, etcètera) i una guia per a la presentació de diapositives. En el manual també es presentaran breument els resultats obtinguts de l'anàlisi de necessitats fet en els tres països que van implementar-ne els programes, és a dir, Àustria, Itàlia i Espanya. En el manual s'analitzaran i exploraran els següents temes: importància d'implicar els pares en la criança dels fills des de l'embaràs com a element dissuasiu de conductes violentes; com el model de masculinitat hegemònica pot conduir a exercir violència; la prevenció de la violència de gènere, és a dir, com detectar la violència en els homes que utilitzen els serveis voluntàriament, com explorar-la i com motivar-los a participar en programes per a agressors.

-
1. La professora Marianne Hester, professora afiliada de la Universitat de Gotemburg i catedràtica de Gènere, Violència i Política Internacional de la Universitat de Bristol; Andrea Santoro, president de Cerchio degli uomini e Giardino dei Padri ; Annina Lubbock, ex assessora principal de gènere de les agències d'ajuda.
 2. Andrea Santoro, president de Cerchio degli uomini (Ronda d'homes) e Giardino dei Padri (Jardí dels pares), donarà suport al compromís amb la paternitat amb especial atenció a l'orientació als futurs papàs i la paternitat conscient; Annina Lubbock, ex assessora principal de gènere de les agències d'ajuda.

Finalment, compartirem alguns suggeriments i instruccions sobre com dur a terme la formació i com Àustria, Itàlia i Espanya, els països que ja la van implementar, van adaptar-la al seu context i necessitats. El manual també contindrà una llista d'enllaços amb més informació sobre tots els temes.

Esperem que et sigui d'utilitat!

L'equip de Fathers Rock.

1. Fathers Rock – La participació dels pares en el paper de la cura: Mantenir segures les mares i les criatures

El projecte és un projecte europeu de dos anys de durada, finançat pel Programa de Drets, Igualtat i Ciutadania de la Unió Europea (projecte 101049488 núm. Està dirigit per organitzacions sòcies amb seu a quatre països europeus i està coordinat per la Fundació Blanquerna a Espanya (Catalunya).

El projecte Fathers Rock es basa en l'observació que l'embaràs i el part són un moment de canvi i crisi, amb més risc perquè els homes comencin a usar o augmentin l'ús de la violència de gènere i, alhora, una oportunitat per implicar els futurs pares en la igualtat de gènere a través d'una transformació cap a masculinitats més solidàries. Les investigacions han demostrat que les dones embarassades i les mares de nadons o nens petits corren un risc més gran de violència per part de les seves parelles masculines, fins a un cinquanta per cent.³ El maltractament físic va ser del 13,8% i l'abús sexual del 8,0%.³ Tot i que les investigacions indiquen més risc de violència i victimització per part de la parella durant el període perinatal, la violència de parella rep molta menys atenció en l'entorn de l'atenció perinatal.⁴

Malauradament, la majoria dels serveis relacionats amb l'embaràs, el part i l'educació primerenca no aconsegueixen implicar els pares, ja que no ofereixen suport dissenyat específicament per a ells i no aborden la violència de gènere. D'altra banda, la paternitat, el desig de ser un bon pare i reduir els efectes adversos de la violència de gènere en els seus fills i filles s'ha identificat com un dels motius més importants perquè els homes que cometes actes de violència busquin ajuda i assisteixin a un programa de canvi de comportament, cosa que converteix els serveis de suport perinatal en un lloc privilegiat per a derivar els agressors a aquests programes. La investigació sobre la paternitat involucrada en més de 23 països a nivell mundial va concloure que "(...) Una major participació dels homes en la tasca diària de cures porta beneficis per a tothom. Tenir pares involucrats és bo per a la igualtat de gènere. És bo per a la salut de la dona. Conduïx a millors relacions dins de les parelles i pot vincular-se amb una

3. Hellmuth, J. C., Gordon, K. C., Stuart, G. L., & Moore, T. M. (2013). Factors de risc de violència de parella durant l'embaràs i el postpart. *Arxius de la salut mental de les dones*, 16(1), 19–27. <https://doi.org/10.1007/s00737-012-0309-8>

4. James, L., Brody, D., & Hamilton, Z. (2013). Factors de risc de violència de gènere durant l'embaràs: una revisió metanalítica. *Violència i Víctimes*, 28(3), 359-380

5. Parys, A.-S. V., Verhamme, A., Temmerman, M., & Verstraelen, H. (2014). Violència de parella i embaràs: una revisió sistemàtica de les intervencions. *PLOS ONE*, 9(1), e85084. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0085084>

reducció de les taxes de violència dels homes contra les dones. També és bo per a les criatures. Hi ha una àmplia evidència a tot el món que la paternitat compromesa té un impacte positiu en els nens i les nenes, i en les relacions que tindran quan siguin adults. Les nenes estan més apoderades, i és més probable que els nens creguin en la igualtat de gènere i comparteixin la feina no remunerada si veiessin els seus pares fer el mateix”⁵.

El projecte Fathers Rock es basa en tres projectes anteriors finançats per la UE en els quals van participar els socis: ENGAGE, PARENT, MiC-Men in Care i el projecte europeu Educació de gènere per a adolescents: desenvolupament d'un kit coherent.

- El full de ruta i el paquet de capacitació d'ENGAGE estaven dirigits als serveis de primera línia i se centraven en la detecció i exploració de la violència de gènere amb els usuaris dels serveis i la seva derivació als programes per a homes que exerceixen violència en les relacions afectives. La capacitació es va implementar a Itàlia, Espanya i França.
- El projecte PARENT, finançat amb fons europeus, tenia com a objectiu abordar els reptes de la prevenció i eliminació de la violència contra les dones i els nens i nenes mitjançant la participació dels pares en la paternitat compartida i la cura de fills i filles, en fomentar la distribució equitativa del treball de cures no remunerat. PARENT es va centrar en el rol del pare i els desafiaments relacionats amb la paternitat i es va dur a terme a Portugal, Itàlia, Lituània i Àustria.
- El projecte MiC - Men in Care es va dur a terme a Àustria, Alemanya, Islàndia, Noruega, Polònia, Eslovènia i Espanya. El seu objectiu era fomentar la participació dels homes en les funcions de cura i canviar els comportaments i les actituds socials al voltant dels rols de gènere en les cures per, en última instància, establir un millor equilibri entre la vida laboral i familiar i les cures.

El projecte europeu *Educació de gènere per a adolescents: desenvolupament d'un kit coherent* és un manual educatiu per a l'educació de gènere adreçat específicament als nois adolescents.

2. Resultats de l'anàlisi transnacional de les necessitats

En l'anàlisi de necessitats que es va dur a terme a Àustria, Itàlia i Espanya van participar els següents actors: pares, mares, professionals perinatals i de la infància i serveis de prevenció de la violència de gènere. L'anàlisi es va fer amb grup de 21 pares i futurs pares, 21 mares i futures mares i 52 professionals. L'anàlisi de necessitats efectuada als tres països va tenir com a objectiu comprendre fins a quin punt la implicació dels pares en la cura dels fills i filles des de l'embaràs segons la percepció de cada grup i com la seva implicació (o no) influeix en l'exercici de conductes violentes.

A continuació es mostra un breu resum dels resultats de l'anàlisi de necessitats segons els diferents grups:

- Els pares valoren positivament l'experiència amb els serveis d'atenció perinatal, la primera infància o l'educació, tot i que reconeixen la falta de grups d'atenció especialitzada per a homes durant l'embaràs i el postpart. Pel que fa al suport prenatal, la valoració dels pares des del punt de vista assistencial és positiva. Tanmateix,

consideren que hagués estat útil rebre informació i suport sobre com afrontar les noves situacions i els canvis en la dinàmica familiar en el moment de l'arribada d'un nou membre a la família, així com, formació sobre un paper actiu i útil del pare després del part. Els pares reconeixen les situacions de dificultat i tensió generades per l'arribada de la criatura (sorgeixen més conflictes relacionats amb l'estrès, sovint els homes se senten deixats de banda, les dones estan constantment absortes en la cura, malhumorades per la falta de son i qualsevol ajuda sempre sembla insuficient, tot gira al voltant del nadó, a banda de la feina, no hi ha res més, etcètera) i consideren que, en parelles amb dificultats de relació prèvies, aquestes situacions poden derivar en conflictes, en separacions o violència, si l'home ja és propens a la violència.

- Les mares relaten que els pares estan exclosos de gran part de l'atenció perinatal pel sistema públic de salut, i emfatitzen la sensació que hi va haver un major esforç per implicar el pare en el moment del part, però no durant l'embaràs i el puerperi.
- Els professionals de primera línia en el camp de l'atenció perinatal i la primera infància van observar que és més fàcil implicar els pares durant la fase de preparació al part, mentre que la seva presència i assistència després del part disminueix dràsticament, amb una caiguda molt visible en la participació en els grups de postpart. Els professionals de l'educació infantil informen que, tot i que no atenen homes i dones per separat, sinó les famílies, són principalment les mares les que s'hi involucren. Tot i això, també van informar que han vist un canvi en els últims 10-20 anys i els pares s'hi comprometen cada vegada més. El tema de la violència de gènere incomoda algunes de les entrevistades, ja que sembla ser un tabú. Alguns opten per l'estratègia de descartar el tema com a poc important per a la seva institució i delegar-lo a altres institucions (serveis socials, equips d'atenció a la infància, serveis d'intervenció socioeducativa, etcètera). Tot i que la detecció d'aquests serveis és baixa, les professionals ocasionalment descriuen situacions violentes en la seva feina, la qual cosa revela la necessitat d'estratègies per afrontar violència en els serveis.
- Els programes d'agressors no semblen rebre derivacions dels serveis d'atenció perinatal, atenció a la primera infància o educació infantil, cosa que porta a pensar que aquests serveis estan experimentant dificultats a l'hora de detectar i derivar. Hi ha poc o cap contacte entre els serveis que treballen amb la violència i els serveis perinatals perquè no se centren en la detecció primerenca, ja que la violència sol ocórrer en una etapa posterior.
- Els professionals que treballen en els serveis d'atenció a les víctimes mencionen que l'ús de qüestionaris o protocols sistemàtics per a la detecció de la violència de gènere en els serveis d'atenció perinatal ajudaria a evitar situacions de violència que es detecten en una etapa posterior.

En general, de les anàlisis de necessitats fetes a Àustria, Itàlia i Espanya amb els quatre grups de participants, es desprèn que, tot i que en els últims 10-20 anys els pares i els futurs pares s'han involucrat més en les fases de preparació a l'embaràs i al part, les mares continuen desenvolupant el paper principal i continuen sent l'únic punt de contacte durant el postpart i per als serveis de primera infància. A més, en tots els serveis perinatals, postnatsals i altres serveis d'atenció a la infància no s'aborda la detecció de la violència de gènere, sinó que sembla que existeixi certa vergonya i manca de responsabilitat respecte al tema.

3. Implicació dels pares en les fases perinatal, postnatal i de cura dels fills i filles per detectar i prevenir la violència de gènere.

3.1 Per què és important implicar els pares en la paternitat?

A nivell mundial, les normes de gènere restrictives dominants no només desanimen els homes a participar més activament en la cura i les responsabilitats domèstiques, sinó que també justifiquen la violència i el control dels homes sobre les dones i els nens i nenes (Heise et al., 2019). Tot i que l'evidència demostra l'impacte significatiu dels pares en el desenvolupament primerenc de fills i filles, els programes de suport a la criança i la cura se centren principalment en les mares i les dones sobre la base de la divisió tradicional del treball i la cura segons el sexe. No n'hi ha prou que els homes participin plenament en les seves funcions de cuidadors i companys de suport. Les polítiques i els programes de suport a la família han de promoure activament la igualtat de gènere i desafiar les normes restrictives; de manera que les relacions, els rols, les pràctiques institucionals i els serveis puguin evolucionar gradualment per crear societats pacífiques, no violentes i justes (OMS, 2007).

D'acord amb els principis de la cura de criança, s'ha demostrat que cal assegurar una participació primerenca, activa, pràctica i emocional dels pares en la paternitat per tal de:

- Reduir els riscos durant l'embaràs i el part proporcionant un important suport psicològic i emocional a la dona cosa que, d'altra banda, pot reduir el dolor, el pànic i l'esgotament durant el part.
- Desenvolupar una relació emocional i afectiva primerenca amb el nadó, ja que ajuda a millorar-ne la salut psicològica i física tot assegurant-ne, així, un millor desenvolupament cognitiu, emocional i social, a més de tenir un profund impacte en les futures relacions dels fills i filles com a pares i parelles.
- Canviar les relacions desiguals de gènere i els desequilibris de poder en la presa de decisions dins de la família i promoure la participació de les dones en el mercat laboral.
- Ajudar a prevenir i reduir el risc de violència de gènere.
- Promoure la coparentalitat i la igualtat de rols a través de la flexibilitat i la intercanviabilitat, la qual cosa influirà positivament en el model de comportament del menor a mesura que es converteixi en una persona independent.
- Contribuir a aconseguir la igualtat de gènere a través del repartiment de la càrrega de treball familiar entre homes i dones.
- Iniciar un canvi cultural en la societat combatent la discriminació, l'explotació i la violència contra les dones.
- Millorar la relació mare-fill/a.

- A més, es va descobrir que quan els pares hi estan més implicats, les dones tenen menys probabilitats d'experimentar esgotament, mentre que els homes experimenten beneficis en termes de salut i benestar, així com, una millora de la complicitat sexual i la satisfacció de la parella (Barker et al. 2011).

Els pares que s'hi impliquen més tenen una esperança de vida més llarga, són menys propensos a emmalaltir, consumeixen menys alcohol i drogues, estan menys estressats, tenen menys accidents i són més actius a la comunitat (Allen i Daly, 2007; Ravanefra, 2008).

D'acord amb 16 estudis longitudinals, els infants que tenien un pare compromès i actiu van experimentar menys problemes de conducta, menys problemes amb la llei, menys vulnerabilitat econòmica, un millor desenvolupament cognitiu i rendiment escolar, més autoestima, més tolerància a l'estrès en l'edat adulta i tenien menys probabilitats de desenvolupar depressió, hiperactivitat i agressivitat durant els seus anys de creixement i edat adulta (Sarkadi, Kristiansson, Oberklaid i Bremberg, 2008). D'altra banda, **l'absència dels pares té un cost econòmic: directe, indirecte i social.**

El compromís positiu dels homes com a pares va molt més enllà de la seva participació en la cura de les criatures i les tasques domèstiques. Ens referim al **compromís dels homes en termes de la seva participació activa en la protecció i promoció de la salut, el benestar i el desenvolupament de les seves parelles, fills i filles. Inclou tenir un vincle emocional amb la seva parella, fills i filles (fins i tot quan no viuen junts)**, a través de brindar suport emocional, físic i financer. Significa que els homes assumeixen conjuntament amb la seva parella la càrrega de treball familiar (inclosa la feina de cures no remunerada, l'educació i la feina remunerada fora de la llar) i fomenten una relació respectuosa i afectuosa entre els progenitors; prenen decisions informades amb l'altre progenitor mentre donen suport a la seva presa de decisions independent; resolen els conflictes de manera constructiva i pacífica; i treballen per prevenir la violència mitjançant la promoció de relacions afectuoses i respectuoses en la família (Pla Internacional i Promundo-US, 2020).

3.2 Com implicar els pares i futurs pares en grups i motivar-los a participar-hi?

La promoció d'una major participació dels homes en la criança de les criatures i la salut reproductiva requereix un suport més ampli del sistema social i laboral. Nombroses investigacions han demostrat que els sistemes més "generosos" en els quals els pares gaudeixen d'un permís retribuït més llarg els permet equilibrar millor les demandes laborals i familiars. Cosa que ha demostrat tenir efectes positius tant en la igualtat de gènere com en la salut en general. No obstant això, cal assenyalar que aquest suport varia considerablement en els diferents països europeus i, en general, sol ser limitat. La mateixa situació també es reflecteix en el lloc de feina, on els pares sovint no són reconeguts com a figures parentals i, per tant, reben un suport limitat per equilibrar els seus rols familiars i laborals. L'anàlisi de necessitats feta durant el projecte confirma que els pares també volen tenir un espai en el qual puguin compartir les seves emocions i opinions, tant durant com després de l'embaràs.

Un dels principals desafiaments per promoure més participació dels pares en la paternitat activa es refereix tant al fet que se sentin identificats i involucrats en el rol de pares com que se sentin motivats per continuar participant en els serveis perinatals i durant el puerperi i la primera infància.

Algunes estratègies eficaces per assolir aquests objectius poden ser: crear i difondre informació a la comunitat, és a dir, a les escoles, els centres comunitaris i els centres esportius.

Els pares poden implicar-se no només a través de les mares, sinó també a través del boca-orella d'altres homes que han assistit a iniciatives similars. Els grups de discussió només per a homes han estat apreciats pels participants i s'estan tornant cada vegada més populars entre els pares.

Les activitats a l'aire lliure, els esdeveniments esportius i els programes tècnics estan especialment recomanats per a fomentar la participació dels homes. Per tal d'implicar més els pares en les activitats que ofereix el servei, és fonamental que els i les professionals es formen en temes com la perspectiva de gènere, la prevenció de la violència de gènere i la comunicació no violenta. També és important oferir activitats i experiències pràctiques. Igual que per a les mares és fonamental crear un espai on els pares puguin expressar lliurement les seves opinions sense temor al judici social o als prejudicis cap a les seves habilitats parentals.

Pel que fa a la formació prenatal, els pares consideren important adquirir coneixements i habilitats per poder abordar la nova dinàmica familiar després del naixement del nadó. Consideren especialment útil informar-se sobre com afrontar noves situacions i com tenir un paper actiu i significatiu com a pares. Els elements més essencials de la formació són:

- Informació pràctica sobre la cura de filles i fills immediatament després del naixement.
- Comprendre millor els canvis físics i emocionals pels quals passen les dones durant l'embaràs i després del part.
- Informació sobre el desenvolupament infantil i com cada fase pot afectar les mares i els pares.
- Com lidiar amb la falta de son i com pot influir en la relació amb les seves parelles.
- Comunicació efectiva entre els pares.
- Com respondre adequadament a les necessitats de l'infant.
- Com ha canviat la paternitat al llarg del temps.
- Com aconseguir un model de paternitat més conscient per desafiar el model anterior.
- Com canvia la sexualitat en la parella durant l'embaràs i després del part.

Altres factors a tenir en compte són el temps i els horaris (és a dir, organitzar les formacions a la nit perquè hi puguin assistir després de la feina) i la disponibilitat de professionals masculins (psicòlegs, pediatres, obstetres, etcètera) per fomentar un espai a compartir entre homes.

Els entrevistats reconeixen que l'arribada del nou-nat pot crear tensions i dificultats, principalment relacionades amb l'estrès: els homes sovint se senten abandonats, i les dones estan constantment absortes en la cura de les criatures, malhumorades per la falta de son, cap ajuda sembla ser suficient, tot gira al voltant del nadó, no hi ha res més a part del nou-nat i la feina, etcètera. És important tenir en compte que, en parelles amb problemes de relació previs, la nova situació desafiant pot conduir a conflictes, separació o, fins i tot, violència.

4. Quin paper exerceixen els i les professionals de primera línia que treballen en els serveis perinatals o en els serveis d'educació de la primera infància respecte als pares?

Els i les professionals de primera línia que treballen en els serveis perinatals o en els serveis d'educació de la primera infància exerceixen un paper fonamental perquè els pares s'impliquin en la paternitat activa en totes les fases, començant per la idea de tenir una criatura o durant els primers anys, en la prevenció de la violència de gènere i la derivació dels pares que exerceixen violència a programes de tractament específics.

4.1 Implicar els pares durant les fases prenatal, postnatal i de la primera infància

Els pares poden participar en les diferents fases de la vida dels seus fills de la manera següent:

- Mantenir informats els pares i implicar-los durant l'embaràs, informant-los dels canvis pels quals passaran les mares i com els pares poden contribuir al benestar de les mares, les seves famílies i el seu propi benestar.
- Preparar els pares per al part fomentant un diàleg obert sobre les vicissituds i experiències dels pares i futurs pares.
- Proporcionar als pares informació sobre el postpart i com poden contribuir durant aquesta important fase.
- Informar-los de les possibles fases incòmodes per les quals poden passar tant mares com pares després del part, entre elles la tristesa postpart, la depressió postpart (tant en la mare com en el pare), el risc de conductes violentes en la parella.
- Organitzar i promoure grups de preparació al part i al postpart exclusivament per a homes, oferint-los un espai en el qual compartir i aprendre.
- Implicar els pares en els serveis de cura i educació de la primera infància per promoure la seva participació activa des dels primers anys.
- Detectar els agressors de violència de gènere i derivar-los a programes d'agressors i altres serveis específics per a contribuir a prevenir i aturar situacions de violència en l'àmbit familiar.

4.2 Detecció i derivació dels agressors masculins a un programa per a agressors o altres serveis especialitzats:

4.2.1 Detecció de la violència de gènere i el maltractament en els pares i futurs pares: signes i indicadors.

En aquest tipus de cribratge basat en indicadors, no analitzarem el problema de la violència de gènere amb totes les usuàries, sinó només aquelles situacions que mostrin indicadors o senyals que ens portin a sospitar que els homes podrien estar tenint conductes abusives. Aquests senyals només es poden detectar si els professionals estan degudament informats de les dinàmiques relacionals violentes i no en tenen un punt de vista esbiaixat, és a dir, tenen en compte que hi ha diferents tipus de violència i alguns no en deixen evidència física. Exemple de conductes verbals violentes: comentaris misògins, menyspreu a professionals o a les seves pròpies parelles, minimització de possibles conflictes, etcètera. Exemples de conductes violentes no verbals: postura, mirada severa, estat d'ànim ambivalent (és a dir, de relaxat i despreocupat a agressiu), l'home interromp mentre altres persones parlen o parla en nom de la seva parella, etcètera.

4.2.2 Explorar la violència de gènere i l'abús amb els pares i els futurs pares.

En detectar la violència i l'abús amb **els pares i els futurs pares** cal garantir un entorn segur i privacitat perquè puguin ser revelats. La literatura suggereix aprofundir l'exploració a través de preguntes progressives per indagar en el tipus i les característiques de la violència. És molt important per no col·ludir amb la violència i fomentar el primer pas de l'home per ser-ne més conscient i responsabilitzar-se dels seus comportaments violents.

4.2.3 Motivar i derivar els homes a programes o serveis especialitzats per a agressors.

Un dels principals objectius durant la fase d'implicar i motivar els homes és ajudar-los a assumir la responsabilitat de la violència que han perpetrat i iniciar un procés per deixar de fer servir la violència. En lloc d'assenyalar amb el dit, renyar els homes pel seu comportament negatiu i tractar de convèncer-los que canviïn és més efectiu explorar i reforçar els valors positius i les raons per les quals han de canviar el seu comportament. En aquest procés, els homes estaran més inclinats a canviar si comencen a reconèixer la contradicció entre el que volen (connexió i relacions significatives) i el que obtenen a través de la violència (aïllament i por). Reconèixer aquestes discrepàncies pot funcionar com un motivador per al canvi.

4.3 Centrar-se en la seguretat i el benestar de les dones, fills i filles víctimes de la violència.

Per garantir la seguretat de les víctimes, és de summa importància que tots els procediments es basin en les millors pràctiques. Qualsevol informació compartida per les dones amb professionals de la xarxa s'ha de mantenir confidencial i mai s'ha de compartir amb l'agressor. Compartir aquesta informació amb l'agressor podria exposar la dona a un risc més gran o conduir a una escalada de la violència, especialment si la dona està considerant una separació. Per tant, garantir-ne la privacitat és un requisit essencial per garantir la seguretat de les dones, filles i fills involucrats en la violència.

Les víctimes sovint esperen que, si el comportament de l'agressor canvia, la violència acabarà. Tanmateix, és important tenir en compte que el resultat positiu i la fi d'una situació violenta depenen de múltiples variables que no poden ser controlades per les víctimes.

4.4 Treball en xarxa: col·laboració amb altres serveis rellevants amb un enfocament integrat i multidisciplinari per ajudar els homes a assumir responsabilitats.

Per desenvolupar intervencions destinades a prevenir l'abús i posar fi a la violència cal crear una xarxa coordinada que pugui respondre adequadament a totes les situacions de violència de gènere, des de les fases preventives fins a la intervenció ràpida i eficaç. La seguretat de les víctimes només es pot garantir mobilitzant tota la xarxa, ja que l'avaluació de riscos es fa mitjançant l'intercanvi d'informació de diverses fonts i involucra diverses entitats. Aquesta cooperació de les diferents parts interessades permet una avaluació més completa i precisa de les situacions de violència de gènere i intervencions més específiques i eficaces.

5. Programa de formació

En el següent capítol es presenta el programa de formació. Tots els mòduls i eines utilitzats en el programa han estat desenvolupats per l'equip de Fathers Rocks i estan disponibles a la pàgina web de Fathers Rocks (<https://www.work-with-perpetrators.eu/fathersrock>).

5.1 Objectius generals i metodologia

El programa de formació desenvolupat per l'equip de Fathers Rocks té com a objectiu capacitar professionals de primera línia, en particular, els qui treballen en els serveis de salut perinatal i de la primera infància per tal que tinguin les habilitats i destreses necessàries per implicar els pares en les primeres etapes de la vida dels seus fills i filles, per prevenir i, així, combatre la violència en les relacions afectives. La formació té una durada aproximada de vuit hores, es divideix en quatre mòduls formatius i ofereix la possibilitat d'impartir-la tant online com presencialment. També inclou una sessió de seguiment de 2 a 4 hores que es durà a terme després de sis mesos per avaluar qualsevol problema que pugui haver sorgit, si s'han fet servir els aprenentatges de la capacitació, si han detectat entre els pares i futurs pares cap home amb problemes de violència i si van aconseguir derivar-lo a programes per a agressors.

5.2 Mòduls

El següent capítol presenta els quatre mòduls que van ser desenvolupats per l'equip de Fathers Rocks. Contenen informació d'antecedents, mètodes i bibliografia de suport. Cada mòdul se centra en un aspecte diferent relacionat amb la forma en què els professionals de primera línia poden implicar els homes -pares i futurs pares- en diferents serveis de prevenció de la violència. Cada mòdul segueix la mateixa estructura: 1) Objectius del mòdul; 2) Resultats d'aprenentatge esperats; 3) Descripció general del mòdul, amb diferents seccions i informació addicional útil; i 4) Referències.

5.2.1 Mòdul 1 - Desafiar els estereotips

Objectius del mòdul

Els objectius d'aquest mòdul són:

- Detectar i ressaltar les creences comunes sobre per què no és important implicar els pares.
- Deconstruint els estereotips dels participants.
- Compartir informació sobre els principis que subjauen a les polítiques públiques i iniciatives adreçades als homes.
- Reflexionar sobre el model de masculinitat tradicional, en quins valors es fonamenta i com pot conduir a comportaments violents.

Resultats d'aprenentatge esperats

En finalitzar aquest mòdul, els participants han de tenir els coneixements i habilitats següents:

- Homologació de les seves pròpies creences de pares involucrats.
- Reflex de les construccions socials de les masculinitats i l'acompliment de la masculinitat tòxica.
- Reflexió sobre com el model hegemònic de masculinitat porta a exercir violència.
- Coneixement dels beneficis i avantatges de la diversitat sexual i de gènere.

Riscos

És probable que professionals de primera línia tinguin creences estereotipades sobre la participació dels pares, tot i que les desconeixen.

Descripció general del mòdul

Es discuteixen els estereotips destacats en les diapositives. En funció dels tipus de professionals que hi assisteixin, el seu àmbit d'intervenció i la seva edat podem centrar-nos en uns més que en d'altres. Podem preguntar als participants si ells també tenen aquestes creences estereotipades i si poden pensar en d'altres que considerin més difícils de deconstruir.

Es discuteix el model de masculinitat tradicional i les seves característiques. Es duu a terme l'activitat "Un home de veritat" i es discuteixen "Les 7 Ps de Kaufman".

Activitat: Un home de veritat

Què necessita fer un home per a demostrar la seva “virilitat” i mostrar als altres que és un home (en lloc de ser una dona)?

La idea principal d’ aquesta activitat és activar la imaginació dels participants per sensibilitzar-los sobre les qualitats que la societat requereix implícitament i explícitament per adherir-se al model de masculinitat tradicional i com aquestes tenen un impacte diferent en les persones en funció del seu gènere.

Pregunta: “Quines qualitats exigeix la societat als homes perquè puguin representar el model d’un “home de veritat”? També pots preguntar quines qualitats es requereixen per ser “una dona de veritat”. Si la capacitació es duu a terme en persona, escriu les respostes en post-its que es mostraran en una pissarra més grossa per a discutir-les. Si la capacitació es duu a terme en línia, els participants poden fer servir el xat grupal per compartir les qualitats que després es discuteixen col·lectivament.

5.2.2 Mòdul 2: Necessitats i motivacions

Objectius del mòdul

Els objectius d'aquest mòdul són:

- Reflexionar sobre les necessitats dels pares al llarg de l'embaràs, el part i el postpart.
- Destacar quins elements poden afavorir la participació dels pares en els cursos prenatals (contingut, hora del dia, lloc, tipus d'activitats).
- Promoure la participació dels pares durant l'embaràs, puerperi i en les activitats dels seus fills durant la primera infància.
- Destacar quines estratègies poden fer servir els professionals per arribar als pares.

Resultats d'aprenentatge esperats

En finalitzar aquest mòdul, els participants han de tenir els coneixements i habilitats següents:

- Com està canviant la figura paterna al llarg del temps i quins models de paternitat existeixen actualment.
- Aspectes organitzatius (continguts, horaris, tipus d'activitats) que facilitin la participació dels pares.
- Coneixement dels beneficis i avantatges d'implicar els pares.

Riscos

És possible que hi hagi professionals que no puguin posar-se al lloc del pare i els resulti difícil comprendre les seves necessitats i motivacions per participar en les activitats proposades. Els pares als quals arriben aquestes iniciatives poden ser els que ja estan ben informats i en són conscients, mentre que als pares en risc de comportaments violents pot ser difícil accedir-hi.

Descripció general del mòdul

El mòdul permet reflexionar i presentar propostes sobre com els pares s'han d'implicar també des d'un punt de vista operatiu, és a dir, pensant en temps i espais que puguin acomodar reunions fins i tot només per als pares.

La comunicació i difusió d'informació sobre com es desenvolupen les activitats, a quina hora i on, són elements importants que poden influir en la participació (o no) dels pares en les iniciatives promogudes per professionals.

La pluja d'idees també es pot utilitzar com un instrument per iniciar una discussió entre professionals i animar-los a proposar accions concretes per implicar els pares en la paternitat durant l'embaràs o, fins i tot, abans quan les parelles el planegen.

Activitat 2: El bon pare

Quines són les característiques de “ser un bon pare”?

Què necessita fer un home per demostrar la seva “virilitat” i mostrar als altres que és un home (en lloc de ser una dona)?

De manera similar a l'activitat anterior, es demana que imaginin quines característiques ha de tenir un “bon pare” i les escriguin en post-its que després es recolliran en una pissarra més grossa en el cas que la capacitació sigui presencial; si és en línia, se'ls demana que les escriguin al xat grupal.

Es convida a reflexionar-hi i comentar les característiques que s'han recollit i a observar quines contradiccions sorgeixen en comparar les característiques del “bon pare” amb les del “bon home” discutides en l'activitat anterior.

L'activitat ha d'estimular la reflexió sobre les necessitats i motivacions dels pares per implicar-se en la paternitat activa i quines estratègies es poden implementar per assolir la seva participació.

5.2.3 Mòdul 3: Detecció de la violència

Objectius del mòdul

Els objectius d' aquest mòdul són:

- Proporcionar orientació per identificar els homes amb problemes de violència entre els usuaris dels serveis i proporcionar a professionals les habilitats per exercir un paper més important en la lluita contra la violència, detectar possibles agressors i derivar-los a serveis especialitzats.
- Iniciar una reflexió sobre la percepció de la violència per fer-la més fàcilment detectable.
- Compartir els principis bàsics del Conveni d'Istanbul i les legislacions nacionals.
- Prioritzar la seguretat de les víctimes, proporcionant-los orientació sobre els elements fonamentals per garantir-ne la seguretat.
- Destacar i reconèixer les creences i estereotips comuns sobre els agressors, en proporcionar una informació correcta que ajudi a identificar-los.

Resultats d'aprenentatge esperats

En finalitzar aquest mòdul, els participants han de tenir els coneixements i habilitats següents:

- Han de ser conscients de la importància del seu paper en la detecció i intervenció en situacions d'abús i violència.
- Han de tenir un coneixement bàsic de les formes i tipus de violència, a més de les principals normatives internacionals i nacionals sobre el tema de la violència.
- Han de tenir una comprensió realista dels múltiples perfils dels agressors de gènere i han d'haver adquirit consciència i començar una reflexió sobre la seva pròpia experiència amb els agressors de violència de gènere.

Riscos

Les professionals dones sobretot, tot i que també els professionals homes, poden sentir-se allunyades del seu paper i del seu deure institucional de tractar amb els agressors i intimidades per la tasca de parlar de violència amb els homes. Un altre risc és el temps limitat per explorar i detectar la violència física i psicològica i els diferents coneixements i nivells de preparació. Els i les professionals poden tenir creences molt estructurades i rígides sobre com se suposa que han de ser els homes violents i és possible que no puguin detectar la violència en individus que semblen "normals", raonables o, fins i tot, agradables.

Descripció general del mòdul

Les primeres diapositives presenten els objectius del full de ruta i descriuen les formes més comunes en què els i les professionals es posen en contacte amb homes que poden haver exercit actes de violència. Es recomana fer servir exemples i emfatitzar en la importància del paper dels i les professionals.

A través d'imatges s'aborda el tema de la violència i els participants reflexionen sobre les diferents formes de violència, especialment aquelles que no deixen empremtes. Compartim la definició de violència segons el Conveni d'Istanbul. Perquè aquest concepte aparentment fàctic sigui més accessible i interessant per als participants, recomanem centrar-se en elements específics de la convenció, per exemple, en el tema de les amenaces de violència, que amplien la idea de violència a totes les formes d'intimidació. Hi està relacionat amb el concepte esmentat anteriorment d'investigar i poder detectar el maltractament psicològic.

Continuem amb l'explicació de l'article 16, que se centra en la necessitat que els estats signants iniciïn programes per als agressors de violència basats en característiques específiques, com la seguretat de les víctimes, la prevenció de la reincidència i l'estreta col·laboració amb els centres de lluita contra la violència. A continuació, expliquem la resta de normatives sobre la lluita contra la violència.

L'última part del mòdul està dedicada a reflexionar sobre els perfils dels agressors i quines característiques poden o no tenir en comú, alhora que s'emfatitza que no existeix un perfil únic d'agressor i com n'és d'important reflexionar en les pròpies creences estereotipades sobre els homes que exerceixen violència.

Activitat 3: Qui és un agressor?

Demaneu als participants que facin una pluja d'idees al voltant de la següent pregunta i que compilin les seves idees: "Qui és l'agressor de violència de gènere?"

Animem els participants a pensar en característiques, qualitats, experiències amb els agressors i les escrivim a la pissarra per analitzar-les i reflexionar juntes sobre elles. L'objectiu final d'aquesta activitat és desmuntar estereotips de les característiques d'un home maltractador. És a dir, cal transmetre que no hi ha un perfil únic.

Per iniciar un debat, podria ser útil mostrar una entrevista amb un agressor que hagi iniciat un programa de canvi. L'entrevista pot haver estat enregistrada prèviament o trobar-se en línia. S'anima els assistents a reflexionar sobre les seves impressions després de veure el vídeo. Veure un home "normal" parlar de la seva experiència és una forma interactiva de fomentar la discussió i desafiar els propis estereotips. Si trobem l'oportunitat al llarg de la discussió, podem introduir i explicar els estereotips al voltant de com els homes violents no poden canviar, que l'alcohol i les substàncies causen violència i/o que la violència es transmet intergeneracionalment.

Cadascun d'ells pot ser un factor de risc per si sol, si bé és cert que existeixen múltiples i complexos camins cap a la violència. Un element en què val la pena centrar-se és l'estereotip polaritzat sobre les habilitats parentals d'un home abusador. Alguns creuen que un home que és violent amb la seva parella i mare del seu fill o filla no és necessàriament un mal pare, mentre que d'altres sostenen que la violència causa dany en totes les àrees relacionades amb la cria dels fills i filles. És important remarcar el dany que pot causar un pare abusiu i especificar que reconèixer-ho és un pas important cap al canvi.

5.2.4 Mòdul 4: Quatre passos per detectar la violència i derivar els homes a programes d'agressors (del projecte Engage)

Objectius del mòdul

Els objectius d'aquest mòdul són:

- Proporcionar a professionals instruccions sobre com detectar la violència en els agressors amb els quals entren en contacte i remetre'ls a programes per a agressors de violència de gènere.
- Proporcionar a professionals habilitats i informació per identificar senyals i indicadors de conductes violentes en els homes.
- Proporcionar a professionals habilitats i informació per explorar comportaments violents juntament amb els homes.
- Proporcionar a professionals habilitats i informació per motivar els homes a canviar i assistir a programes per a homes agressors.
- Proporcionar a professionals habilitats i informació sobre com derivar eficaçment els agressors a programes específics.

Resultats d'aprenentatge esperats

- Han de ser conscients dels senyals i indicadors de comportaments violents en els homes.
- Han de ser capaços de mencionar comportaments violents i explorar-los amb els homes.
- Han de ser capaços d'aplicar tècniques motivacionals i conèixer els programes per a agressors disponibles a la seva zona i com funcionen.

Riscos

És possible que els i les professionals no reconeguin la importància del seu paper en la detecció de la violència i no facin derivacions. És possible que no hi hagi programes específics per a agressors a la seva zona.

Descripció general del mòdul

Quatre passos:

- 1. Primer pas: capacitat per identificar un agressor mitjançant la detecció de senyals i indicadors comuns.** Analitzem les diverses formes en què un agressor pot accedir als serveis, fent èmfasi que pot estar contactant amb els serveis per raons que no tenen res a veure amb la violència o pot participar en programes que se centren principalment en les seves parelles, fills i filles. Després d'aquesta reflexió general, expliquem que els indicadors sobre un possible agressor generalment es divideixen en dues categories: 1) Indicadors relacionats amb la forma en què parlen i s'expressen durant les sessions; 2) indicadors relacionats amb el seu comportament i actitud envers la seva família (parella, filles i fills) i professionals. Després de presentar els indicadors i discutir-los a través d'exemples proposats tant per la persona formadora com pels i les assistents, comencem amb l'anàlisi d'un cas concret, un exercici dirigit a identificar indicadors de maltractament. (Veure Activitat 4: Estudi de cas).

- 2. Segon pas: Homologació de la violència.** Aquesta activitat està recomanada en la literatura com un pas fonamental per atraure els homes i motivar-los a canviar, si es fa en un context que pugui garantir la privacitat dels homes i la protecció i seguretat de les víctimes. Parlem d'una tècnica específica per a dur a terme sessions que és útil per animar els homes a reconèixer la violència i assumir la responsabilitat a poc a poc: l'embut. Comença amb preguntes genèriques sobre la relació de l'home amb la seva parella i, gradualment, avança cap a formes específiques de violència. Podem recomanar algunes llistes de verificació i qüestionaris que ajudin els i les professionals a identificar la violència mitjançant l'exploració de diferents formes de violència, és a dir, física, psicològica, econòmica i sexual. En discutir el tema de la detecció de la violència és important especificar que els casos d'alt risc han de ser denunciats a la policia, mentre que si l'abús es combina amb problemes de salut mental, el cas ha de ser remès al servei de salut corresponent. L'últim element teòric a tenir en compte és que, quan es fan sessions amb un potencial agressor, és important investigar i fer preguntes sobre la violència, però sense jutjar la persona, sinó només la violència. Els formadors han de transmetre el missatge que explorar la violència no significa aplicar una llista de preguntes i que les sessions s'han de desenvolupar amb una actitud respectuosa i curiosa.
- 3. El tercer pas és la capacitat d'animar els homes a assumir la responsabilitat de les seves accions violentes i motivar-los a canviar.** Fins i tot, si la motivació es considera un pas diferent en el procés d'implicar els homes, s'ha de transmetre als participants el missatge que la seva intervenció dirigida a motivar-los és transversal i es duu a terme en cada moment de la seva tasca amb l'agressor, especialment, tenint en compte que durant el seu contacte amb els serveis la majoria dels homes desplegaran mecanismes de negació, minimització i tractaran d'alliberar-se de qualsevol responsabilitat. Especialment al principi del procés, la majoria dels homes tindrà una actitud ambivalent en el reconeixement de la violència i l'accés a un programa per a tractar-la. Per tant, poder oferir suport motivacional i identificar "les bones raons" per canviar juntament amb ells serà determinant perquè iniciïn el procés i siguin derivats a serveis especialitzats que puguin abordar directament el problema.
- 4. El quart pas es refereix als procediments de derivació que s'han de seguir per animar els homes que estan prou motivats a participar en programes i tractaments específics.** La persona formadora ha de proporcionar informació bàsica sobre el funcionament dels programes per a agressors. El primer pas és avaluar cada cas a través d'unes poques sessions individuals, mentre que el tractament real es fa a través d'un programa grupal.

Activitat 4: Estudi de Cas: Carles

En Carles té 35 anys i és el pare del Marc i la Paula, que tenen 6 i 3 anys. Contacta amb els serveis socials per demanar ajuda amb la seva difícil situació familiar: se sent víctima d'un complot. És amigable amb l'operadora i li diu que està bastant preocupat. Durant la sessió, es queixa de tenir una feina inestable com a operador de call center i de "ser l'únic que treballa", ja que la seva muller Verònica només cuidant les criatures des que van néixer. ("Com qualsevol bon pare, sempre m'he esclavitzat per mantenir la meua família").

Critica la seva esposa i s'hi empipa perquè pensa que és inadequada amb els nens, és massa permissiva, es descuida a si mateixa i la casa, no estableix cap regla i no sembla tenir pressa per trobar una feina ja que sempre ha estat mandrosa i passiva. A Carles li agradaria que Verònica deixés els seus fills amb la seva mare més sovint, ja que és molt més capaç que la seva sogra, i li agradaria que Verònica es distanciés de la seva mare ("Com era filla única, sempre va ser la princeseta de la casa. Com ets un expert i has vist aquest tipus de situacions abans, estaràs d'acord que és probable que les filles repeteixin els comportaments de les seves mares"). Carles realment estima la seva dona, però sovint s'hi discuteixen. Fa uns mesos, durant una d'aquestes discussions, Carles la va empènyer i va acabar a la sala d'emergències. Va acabar denunciant-lo a la policia ("Ella exagera i fa un drama de tot").

Carles estaria disposat a obtenir una separació, ja que Verònica també li ho ha demanat a través del seu advocat, però dubta perquè creu que la seva família no podria tirar endavant i mantenir-se donat el comportament de Verònica. Després de tot, ell és l'home de la casa i té certes responsabilitats. Què farien Marc i Paula si ell no estigués a prop per posar ordre i donar-los suport? I si tot és una excusa perquè té una altra persona? Això explicaria gran part de la seva actitud. Per resoldre la situació, Carles també està disposat a fer teràpia de parella, sempre que Verònica n'assumeixi la responsabilitat, tal com sempre ha fet ell sense que ningú no li ho reconegui.

Quins són els indicadors de conductes abusives?

Quins són els mecanismes de defensa?

On és l'assumpció de responsabilitat?

Quines àrees t'agradaria explorar més? Quines preguntes faries?

Quins serveis podrien estar involucrats?

Com faria per derivar la persona a un programa per a agressors?

6. Conclusió i recomanacions per a la implementació de l'entrenament

6.1 Entrenadors i facilitadors

És recomanable que la formació sigui impartida per professionals amb experiència en prevenció de la violència de gènere, que hagin emprès un procés personal de creixement i conscienciació dels seus propis comportaments i models de gènere. També és important que tinguin alguna experiència en el tractament dels homes agressors de violència en les relacions afectives.

Les persones formadores també han de tenir una comprensió profunda de la dinàmica de gènere i la transició d'un model tradicional de masculinitat a un model de criança responsable. També han de tenir una comprensió sòlida de com ha evolucionat la paternitat al llarg del temps, com poden contribuir perquè els pares s'impliquin més en la criança i educació dels fills i filles.

6.2 Marc i lliurament

La formació es pot impartir tant online com presencial, ja que les principals metodologies formatives inclouen sessions presencials, visionat de vídeos i activitats grupals. El nombre recomanat de participants és de 8 a 20, per fomentar la interacció i aportar més punts de vista.

Aquesta formació està dirigida a professionals de primera línia, en particular, als que treballen en els serveis perinatals i de la infància (embaràs, part, infermeres, preescolar, serveis parentals, etcètera).

Per garantir la sostenibilitat a llarg termini de la formació i aconseguir la implicació d'una àmplia varietat de professionals es recomana implicar les entitats públiques com a socis i com a participants en la formació. D'aquesta manera podran organitzar els seus propis programes amb els pares i futurs pares.

6.3 El paper de la xarxa

Totes les iniciatives destinades a prevenir la violència de gènere han de garantir la seguretat de les víctimes (tant dones com fills i filles) i responsabilitzar els agressors. Per tant, és important crear una xarxa que involucri professionals d'una varietat de serveis, és a dir: serveis perinatals, expertes en protecció de víctimes i experts que treballen amb agressors de violència de gènere. Consulteu el document, creat per l'equip del projecte Fathers Rock, per obtenir més informació sobre les iniciatives actives de paternitat promogudes pels serveis públics i les iniciatives de prevenció de la violència promogudes per entitats privades.

6.4 Com es va implementar i adaptar el Programa de formació en diferents països: Àustria, Itàlia, Espanya

En els següents apartats es recullen les accions fetes pels països que ja han posat en marxa el programa (Àustria, Itàlia i Espanya) i la informació sobre com l'han adaptat al seu territori i les necessitats de les i els professionals.

6.4.1 Implementació del Programa de formació Fathers Rock a Àustria

A Àustria, el material per al programa de desenvolupament de capacitats es va adaptar per centrar-se en els professionals de l'educació dels pares. L'anàlisi de les necessitats ja havia deixat clar que als professionals els resultava difícil abordar el tema de la violència. L'actitud bàsica era "això no passa en absolut amb els nostres usuaris". Després d'una investigació més profunda, alguns dels participants van descriure situacions violentes viscudes al lloc de feina i es van fer visibles les aclaparadores demandes que les acompanyaven. L'eliminació dels tabús al voltant de la violència es va convertir en un tema central en la versió adaptada de la formació.

Es van utilitzar enfocaments de baix llindar per al tema de la violència i temes relacionats per a promoure la participació del grup destinatari. Àustria també va abordar específicament el tema dels estereotips de gènere respecte dels nadons. Això va ser un fort incentiu per participar en el programa de capacitació i molts professionals van demanar-hi una formació. Els formadors també van incloure les seves pròpies diapositives amb les estadístiques sobre la violència a Àustria i Europa i la teoria de la masculinitat (Connell, Messner, etcètera). Un altre element que es va adaptar van ser els processos de denúncia, és a dir, com s'han de comportar els i les professionals durant el procés d'assabentar-se de la violència i revelar-la a altres serveis.

La versió adaptada també incloïa una visió general dels serveis de protecció de les víctimes i de treball amb els autors agressors a Estíria i Àustria. Els participants es van tranquil·litzar sobre el fet que, a causa de la diversitat d'ofertes, és normal tenir dubtes sobre a qui contactar. Tanmateix, especialment a Estíria, les institucions estan tan estretament en contacte entre si que, independentment de qui contacti primer, sempre serà redirigit a la institució adequada. La paraula clau aquí és: treball orientat a la protecció de les víctimes amb els agressors.

6.4.2 Implementació de Programa de formació Fathers Rock a Itàlia

A Itàlia, es van dur a terme diverses sessions de formació tant presencials com en línia, amb una durada de vuit hores cadascuna. En les primeres sessions de formació van participar professionals del sector de la salut pública, amb especial atenció a professionals dels serveis d'assessorament, les sales de maternitat i infantils i els serveis socials.

Els dos primers mòduls es van centrar en: l'anàlisi en profunditat del rol patern; expectatives actuals cap als pares; estereotips dels i les professionals sobre la participació dels pares; anàlisi de com el model masculí tradicional pot contribuir a la violència i com la violència afecta els nens i nenes; i estratègies per prevenir la transmissió intergeneracional d'aquests comportaments. En els dos últims mòduls es va explorar la guia Engage adaptant-la al context dels professionals assistents a la formació perquè poguessin derivar els seus usuaris i clients a serveis especialitzats per als agressors.

Es va impartir formació específica a treballadors dels serveis d'atenció i educació de la infància. De fet, hi va haver una alta demanda de participació per part d'aquests professionals, cosa que confirma que els pares estan escassament implicats en l'educació de les seves criatures i els i les professionals necessiten eines per a implicar-los de manera efectiva i vèncer les resistències socials i culturals. En la primera sessió es van visionar diversos vídeos per discutir diferents modalitats de "ser pare" i com el rol del pare no només ha de consistir a educar i establir regles, sinó també a cuidar. L'objectiu era iniciar una reflexió sobre la seva realitat actual en l'àmbit laboral, com s'impliquen els pares en els serveis d'educació infantil i què poden fer perquè s'hi impliquin més.

Es van fer altres activitats i reflexions sobre els temes de la masculinitat tradicional i com pot conduir a comportaments violents. Es va prestar especial atenció a la guia Engage i als temes de detecció i exploració de la violència i com motivar els homes autors d'actes de violència perquè assisteixin a programes específics i els remetin als serveis adequats.

En totes les sessions de formació, professionals dels serveis públics i privats de maternitat i puericultura i d'educació primerenca van manifestar un gran interès per obtenir informació actualitzada sobre com assumir el nou paper de la paternitat cuidadora que està sorgint lentament a Itàlia.

6.4.3 Implantació Programa de formació Fathers Rock a Espanya

A Espanya, s'han recollit suggeriments de diversos grups de professionals per a millorar la implementació de la formació. En particular, el manual s'ha adaptat per oferir un format de dues i tres sessions, especialment, per als serveis a pares en situacions de crisi i de protecció de la infància. Per tant, el manual se centra més en els principis i estratègies d'intervenció amb els pares i els possibles agressors, més que en una explicació general de la violència, ja que la majoria dels professionals tenen coneixements bàsics o avançats en aquesta matèria i, fins i tot, han rebut formació prèvia sobre aquests temes.

A més, la perspectiva feminista i de gènere en què basem la nostra feina de vegades pot dificultar l'adaptació a una perspectiva masculina, i hi pot haver resistències i por a treballar amb homes de manera integral i de suport, encara que sigui per ajudar-los a superar els seus problemes de violència. Per tant, durant la capacitació, podria ser útil esmentar que els qui més es beneficien de les intervencions contra la violència són les dones i els nens i nenes

7. REFERÈNCIES

- The role of fathers in Parenting for gender equality, Fatherhood and Health outcomes in Europe, Cara Alemann, Aapta Garg & Kristina Vlahovicova- Promundo OS.
- Flood M., What fathers can do, as fathers, to prevent domestic and sexual violence, 2003.
- Guia Engage <https://www.work-with-perpetrators.eu/projects/engage>
- Projecte PARENT <https://parent.ces.uc.pt>
- Projecte Men In Care <https://www.men-in-care.eu>
- Projecte Gender Education “Educació de gènere per a adolescents: desenvolupament d’un kit coherent” <https://geducyprusplatform.com/facilitators-guide-and-curriculum/>
<https://geducyprusplatform.com/facilitators-guide-and-curriculum/>

FATHERS ROCK